

3

Fit for 55

Aan de orde is het **tweeminutendebat Fit for 55 (CD d.d. 07/04)**.

De **voorzitter**:

Aan de orde zijn een aantal tweeminutendebatten, om te beginnen het tweeminutendebat Fit for 55. Ik heet de minister voor Klimaat en Energie van harte welkom, alsook de leden en onze onvolprezen ondersteuning. Ik wens u allen een mooie dag toe.

Om te beginnen ga ik het woord voor twee minuten geven aan mevrouw Kröger van GroenLinks. Gaat uw gang.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Voorzitter. We staan op een kritiek punt in ons klimaatbeleid. We hebben daar uitvoerig over gedebatteerd. Het kan nu echt twee kanten op gaan. Of de noodzaak om van fossiele energie uit Rusland af te komen, dwingt ons om versneld grootschalig duurzame energie op te wekken en heel veel energie te gaan besparen. Of we schieten in de fossiele reflex en er gaat juist op hele grote schaal meer fossiel gewonnen. Dat zijn dan allemaal investeringen waar we nog heel lang aan vastzitten. Die tweesprong zie je ook in Europa. Er zijn ook zorgelijke signalen dat er juist meer fossiele investeringen gedaan worden, terwijl de klimaatdoelen in Europa juist omhoog moeten als we het IPCC serieus echt nemen, zeker richting de volgende klimaatop in Egypte aan het einde van dit jaar. Daarom de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat gezien de situatie in Oekraïne de omstandigheden met betrekking tot Fit for 55 flink zijn veranderd;

overwegende dat inzetten op isoleren en duurzame energie hierdoor nog urgenter is geworden, om zo onze energieonafhankelijkheid te versterken;

verzoekt de regering bij de Europese Commissie aan te dringen op het zo spoedig mogelijk opnieuw tegen het licht houden van de impactassessment van de Richtlijn hernieuwbare energie en de Richtlijn voor energiebesparing en op basis van een vernieuwde impactassessment ook de inzet op de klimaat- en energiedoelen te heroverwegen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Kröger, Thijssen en Van Raan.

Zij krijgt nr. 3380 (22112).

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Ik dank u. Ik geef het woord aan de heer Dassen van Volt.

De heer **Dassen** (Volt):

Dank, voorzitter. In het debat hebben we gezien hoe complex het is en hoe belangrijk het "Fit for 55"-programma gaat zijn om te zorgen dat we onze energieonafhankelijkheid er sneller doorheen krijgen en we de wereld op een mooie manier achterlaten voor anderen.

Ik ben dan ook heel blij dat de minister heeft aangegeven daarin voor Nederland een koplopersrol te zien. Hij heeft ook een brief gestuurd die door elf landen is ondertekend. Ik vraag me alleen wel af wat daar nu precies de opvolging van gaat zijn. Als zo'n brief eruit gaat, is het ook belangrijk om te luisteren naar de landen die dat niet ondertekend hebben, om te zorgen dat die versnelling er wel gaat komen. We hebben vaker gezien dat er brieven gestuurd worden, maar dat het daarna stil blijft. Ik zou graag een toezegging van de minister willen dat hij een verdere invulling gaat geven aan die koplopersrol, waaraan Nederland graag vasthoudt, door met die landen in gesprek te gaan om te kijken waarom zij dat niet ondertekenen en actief bij te dragen aan de oplossingen voor de vraagstukken waar zij tegen aanlopen. Ik vraag hem ook om de Kamer hier actief over te informeren, zodat dit niet een eenmalig iets is, maar een continue opvolging zal krijgen. Mocht ik die toezegging niet krijgen, dan moet ik daarover een motie indienen. Vandaar dat ik deze motie nu voorlees, maar ik wacht het antwoord van de minister natuurlijk af.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat Nederland tot de elf landen behoort die de verklaring hebben getekend om de Europese Commissie op te roepen de implementatie van het "Fit for 55"-programma te versnellen;

constaterende dat er nog geen duidelijk effect zichtbaar is van de oproep;

verzoekt de regering in Europees verband haar koplopersrol verder invulling te geven door in gesprek te gaan met de landen die de klimaatplannen niet versneld willen uitvoeren en actief mee te denken over oplossingen voor de vraagstukken die zij aandragen, en de Kamer hierover in de volgende stand-van-zakenbrief te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Dassen.

Zij krijgt nr. 3381 (22112).

De heer **Dassen** (Volt):
Dank.

De **voorzitter**:
Ik dank u. Ik geef het woord aan de heer Erkens van de VVD.

□

De heer **Erkens** (VVD):
Dank u, voorzitter. We krijgen als Kamer elke zes weken een stand-van-zakenbrief over Fit for 55. De brieven zijn helder op het gebied van de inhoudelijke stand van zaken, de onderhandelingen, de politieke twistpunten en de verhoudingen. Tegelijkertijd merkte ik in het debat dat ik en ook wel een aantal andere Kamerleden vaak worstelen met wat sommige van uw voorstellen concreet zouden betekenen voor ons eigen beleid en ook voor het coalitieakkoord. Daarom heb ik de volgende vraag aan de minister. Is hij bereid om in de toekomstige stand-van-zakenbrieven explicieter aan te geven wat bepaalde voorstellen en afwegingen in de lopende onderhandelingen zouden betekenen voor het voorgenomen Nederlandse klimaatbeleid? Ik denk dat, als we daar meer inzicht in krijgen, dit ook het debat in de Kamer zou kunnen verrijken.

Voorzitter. Daarnaast heb ik nog één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in de "Fit for 55"-voorstellen rondom de Renewable Energy Directive er geen aandacht uitgaat naar zogeheten paarse waterstof, zijnde waterstof gemaakt uit kernenergie;

overwegende dat waterstofproductie op basis van kernenergie een veelbelovende ontwikkeling is, door het hoge aantal vollasturen van de kerncentrales;

overwegende dat waterstofproductie op basis van kernenergie ook de businesscase voor nieuwe kerncentrales versterkt;

verzoekt de regering om in de "Fit for 55"-onderhandelingen ruimte te creëren om ook paarse waterstof in te kunnen zetten in een duurzame energiemix,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:
Deze motie is voorgesteld door de leden Erkens en Bontenbal.

Zij krijgt nr. 3382 (22112).

De heer **Erkens** (VVD):
Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**:
Ik dank u zeer. Het woord is aan de heer Thijssen van de Partij van de Arbeid.

□

De heer **Thijssen** (PvdA):
Dank u, voorzitter. Er is een grote, grote prioriteit bij deze minister en dit kabinet om Fit for 55 er snel en zo ambitieus mogelijk doorheen te krijgen. Dat is heel erg goed. Ik zie dat de minister inderdaad heel veel acties onderneemt om dit er zo snel mogelijk doorheen te krijgen. Dat is goed.

Ik heb hier nog een paar punten over. Het Social Climate Fund — daar is toch wat terughoudendheid over — is volgens de Partij van de Arbeid heel erg belangrijk om solidariteit te laten zien binnen Europa en ook om solidariteit te laten zien met het fundament van onze samenleving en met de rest van onze samenleving. Klimaatbeleid gaat namelijk alleen lukken als we het op een sociale manier doen. Ik pleit er dus echt voor bij de minister om hier vol op in te zetten in Europa, zodat dat in Europa en in Nederland op een eerlijke manier gebeurt.

Er is een motie aangenomen om te kijken of de chemische industrie betrokken kan worden bij het CBAM, bij de koolstofheffing. Wij denken dat dat heel erg belangrijk is. Het is een heel erg grote sector, die tot heel veel reductie kan leiden. Als we dit snel doen, kan Europa daar voorloper in worden. Dan kunnen we daarna ook die technologie beschikbaar stellen aan de rest van de wereld, zodat die ook sneller verduurzaamt. Dat is belangrijk voor de bescherming van het klimaat.

Tot slot hebben we het veel gehad over Russisch gas. In de komende twee weken krijgen we een actieplan van de minister over hoe we daar nou zo snel mogelijk vanaf komen. Ik zou zeggen: grijp deze kans, want het helpt alleen maar de Klimaatagenda. "Grijp deze kans", klinkt een beetje gek in het geval van een oorlog. "Gebruik de noodzaak", is ook een beetje gek. "Doe wat moreel juist is"; ik denk dat ik daar de minister toe wil oproepen. We moeten gewoon zo snel mogelijk stoppen met het spekken van Poetins oorlogskas.

Dan, als laatste, de taxonomie. Ik ben wel verbaasd over de brief die we net hebben gekregen. Daar staat namelijk in dat de minister voornemens is, als ik het goed lees, om in te stemmen met het Commissievoorstel, terwijl er toch een aangenomen motie ligt die de minister oproept om het leiderschap te nemen om gas uit de taxonomie te houden. Volgens mij kan dat ook nog steeds. Volgens mij kan de minister tegenstemmen en kan hij pleiten in Europa voor een amber category, voor een aparte categorie voor gas. We kunnen in deze tijden van klimaatcrisis en van oorlog toch echt niet akkoord gaan met een taxonomie waarin aardgas groen is. Daar wil ik graag een reactie op van de minister.

Verder heb ik geen moties. Dank u, voorzitter.

De **voorzitter**:
Ik dank u. Ik geef het woord aan de heer Grinwis van de ChristenUnie.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Voorzitter, dank u wel. Ik kijk terug op een mooi commissie-debat, waarin de minister voor Klimaat en Energie in vorm was en ambitie toonde. Hij gaat ook nuchter de strijd aan in Europa en in de wereld, bijvoorbeeld in Sharm-el-Sheikh later dit jaar, voor een goede zorg voor onze planeet, met dito ambities.

Voorzitter. Ik heb één motie meegebracht, die op het snijvlak ligt van het klimaat, waar de minister over gaat, en de gebouwde omgeving, waar de collega van de heer Jetten, de heer De Jonge, vooral mee aan de slag gaat. Maar het betreft het "Fit for 55"-pakket, vandaar dat ik de motie hier indien.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Commissie voorstelt om het energielabel te baseren op primair energiegebruik;

constaterende dat hierdoor het positieve effect van hernieuwbare energie niet langer wordt meegenomen in de bepaling van het energielabel;

overwegende dat hernieuwbare energie een belangrijke bijdrage levert aan de verduurzaming van de gebouwde omgeving;

verzoekt de regering zich in de onderhandelingen over de Europese Energy Performance of Buildings Directive (EPBD III) in te zetten voor het blijven koppelen van het energielabel aan het primair fossiel energieverbruik en niet akkoord te gaan met het Commissievoorstel alvorens de Kamer hierover is geïnformeerd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis, Boucke en Peter de Groot.

Zij krijgt nr. 3383 (22112).

Ik dank u zeer. Dan is het woord aan de heer Van Raan van de Partij voor de Dieren.

De heer **Van Raan** (PvdD):

Dank u wel, voorzitter. De Partij voor de Dieren heeft in het debat gesteld dat het belangrijk is om het narratief, na 75 jaar falend klimaatbeleid, te kantelen naar: redden wat er te redden valt voor een duurzame en prettige wereld. Daarom een motie die wat verder gaat en een motie die aan de onderkant dingen praktisch probeert te regelen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het Internationaal Energieagentschap vorig jaar in "Net Zero by 2050" dringend adviseert: stop dit jaar met nieuwe olie- en gaswinning, wanneer je binnen veilige grenzen van klimaatverandering wil blijven;

constaterende dat dit dus ook geldt voor nieuwe vergunningen;

constaterende dat het met het huidige "Fit for 55"-pakket niet mogelijk is om de aanbeveling van het IEA op te volgen;

verzoekt de regering om er in Brussel voor te pleiten dat nieuwe olie- en gaswinning, inclusief vergunningverlening, conform de aanbeveling van het IEA, dit jaar stopt, en het "Fit for 55"-pakket zo te herzien dat dit mogelijk wordt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Raan.

Zij krijgt nr. 3384 (22112).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het demissionaire kabinet 81,6 miljoen euro heeft uitgetrokken voor de verlenging van de Indirecte Kostencompensatie European Trade System (IKC ETS), een regeling die al was verlopen;

overwegende dat het juist de bedoeling is van het ETS om CO₂-uitstoot te beperken;

constaterende dat de energiebesparingsconvenanten die benodigd waren om in aanmerking te komen voor de IKC ETS, ook niet meer verlengd zijn;

constaterende dat de Europese Commissie de IKC ETS niet verplicht heeft, maar dat het hier gaat om een vrijwillige Nederlandse fossiele subsidie;

overwegende dat het niet aan het demissionaire kabinet was om een regeling die al was afgelopen, nieuw leven in te blazen;

verzoekt de regering om de middelen die beschikbaar waren gemaakt voor de IKC ETS in 2022 niet uit te keren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Raan.

Zij krijgt nr. 3385 (22112).

De heer **Van Raan** (PvdD):

Voorzitter. Mijn volgende motie is eigenlijk dezelfde motie, maar dan verzoekt het dictum de regering het IKC ETS vanaf volgend begrotingsjaar af te schaffen. Moet ik de motie

weer helemaal voorlezen of kan het ook zo? Ik hoor dat het zo kan. Daarmee besparen we tijd. Ik dank u voor uw cou-lance.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

verzoekt de regering om de IKC ETS vanaf volgend begrotingsjaar af te schaffen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Van Raan en Kröger.

Zij krijgt nr. 3386 (22112).

De voorzitter:

U mag altijd volstaan met het voorlezen van het dictum als het erop aankomt. Dat zouden eigenlijk meer mensen moeten doen. Er is nog een vraag voor u.

De heer Erkens (VVD):

Ik heb een vraag over de IKC, de Indirecte Kostencompensatie. De heer Van Raan noemde het een fossiele subsidie. Volgens mij gaat deze regeling om bedrijven die volledig geëlektrificeerd zijn, die veel elektriciteit gebruiken, maar die dan wel de stroom moeten inkopen die nu volledig duurzaam is. Is hij dan niet van mening dat we elektrificatie van bedrijven die nu overstappen op stroom niet moeten bestraffen? Waarom wil hij dan de IKC afschaffen?

De heer Van Raan (PvdD):

Nogmaals, dit is een fossiele subsidie, gebaseerd op een convenantafpraak die verlopen is. Bedrijven moeten zich al vanaf vorig jaar houden aan besparingsplichten. Toch heeft het demissionaire kabinet gemeend die subsidie voort te moeten zetten, en daar zijn wij het niet mee eens. Dus dat is de reden waarom we de motie indienen.

De voorzitter:

Meneer Erkens, kort.

De heer Erkens (VVD):

Dan stel ik nog één keer de vraag: kan de heer Van Raan uitleggen waarom hij het een fossiele subsidie vindt als het gaat om bedrijven die elektriciteit gebruiken voor productie? Daar draait het namelijk om. Zij kopen die stroom in en de compensatie gaat over de stroom die ze inkopen. Dus die bedrijven kunnen daar zelf niks aan veranderen.

De heer Van Raan (PvdD):

Nogmaals, het convenant is in het leven geroepen om bedrijven een subsidie te geven op het moment dat ze stroom inkopen, of dat nou duurzaam of fossiel is. Dat is

afgelopen, dus dan kun je die subsidie ook beter stoppen. Bovendien heeft het convenant niet gewerkt.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is ten slotte aan de heer Boucke van D66. Gaat uw gang.

De heer Boucke (D66):

Dank u wel, voorzitter. Vandaag geen moties van mijn hand, maar wel een sterk pleidooi aan de minister om zijn ambities om te zetten in concrete actie. Want hij reist door Europa om plannen te smeden en die koppositie, die wij zo belangrijk vinden, te pakken in Europa. Dat is heel goed en heel belangrijk, want koploper word je door je nek uit te steken. Maar je moet ook concreet durven worden.

Vorige week hebben we drie moties aangenomen over het onderzoeken van het sneller uit de markt halen van gratis rechten. Die moties heb ik samen met collega's Kröger en Thijssen ingediend. Ik ben blij dat deze Kamer ziet dat dit een belangrijke manier is om effectief klimaatbeleid te maken. Ik ben benieuwd op welke termijn de minister deze moties zal uitvoeren, gezien de strakke planning van het Europese onderhandelingsproces. Hoe sneller we stoppen met het uitdelen van gratis rechten, des te sneller we de prikkel hebben om echt te verduurzamen. En het is ook nog eerlijker, want de vervuiler betaalt daardoor. Het mooie is: hoe beter de minister erin slaagt om zijn Europese collega's te overtuigen sneller te gaan, des te makkelijker het voor Nederland wordt.

Dank u wel.

De voorzitter:

Ik dank u. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

De vergadering wordt van 10.32 uur tot 10.36 uur geschorst.

De voorzitter:

Voordat ik de minister het woord geef, heeft de heer Van Raan nog een korte mededeling.

De heer Van Raan (PvdD):

Dank u wel. Ik wil even aangeven dat mevrouw Kröger de motie op stuk nr. 3386 meeondertekent.

De voorzitter:

We zullen kijken of dat afdoende is, want de motie is al rondgestuurd en zit nu al in allerlei systemen. Maar we rennen erachteraan om die naam er nog onder te krijgen. We gaan het zien. Het woord is aan de minister voor Klimaat en Energie.

Minister Jetten:

Dank u wel, voorzitter. Dank aan de Kamer voor het constructieve debat dat we onlangs hadden en de vragen en de moties die in dit tweeminutendebat zijn gesteld en

ingediend. Ik wil kort ingaan op een aantal gestelde vragen en zal dan de moties van een oordeel voorzien.

De heer Dassen vraagt naar de verdere opvolging van de onderhandelingen over Fit for 55 en de manier waarop ik invulling geef aan die koplopersrol. Ik wil hem toezeggen dat ik daar in de volgende stand-van-zakenbrieven verder op in zal gaan. De afronding van die onderhandelingen gaat in de komende weken en maanden erg spannend worden. Ik heb gisteren nog met mijn twee collega's van de federale regering in België gesproken. Ik ga over een aantal weken naar Polen toe. Dat zijn twee landen die niet hebben getekend, en allebei om hele verschillende redenen. We gaan ook juist het gesprek met die landen aan om beter te begrijpen waar hun zorgen zitten en denken na over de vraag of we als Nederland nog kunnen bijdragen aan het bereiken van compromissen, zodat onder het Franse voorzitterschap zo veel mogelijk van Fit for 55 kan worden afgerond. Daarmee geef ik de motie op stuk nr. 3381 van de heer Dassen zo meteen oordeel Kamer. Maar ik zeg dus ook toe dat ik daar in de stand-van-zakenbrief nader op terug zal komen.

De voorzitter:

Een korte vraag van de heer Dassen.

De heer **Dassen** (Volt):

Dank aan de minister voor de toezegging. Dat betekent dat ik die motie kan intrekken.

De voorzitter:

Ah, kijk!

Aangezien de motie-Dassen (22112, nr. 3381) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Dank u zeer. Gaat u verder.

Minister Jetten:

Voorzitter. In het verlengde van het betoog van de heer Dassen, zaten in de bijdragen van de heren Erkens en Thijssen een aantal elementen die spelen in die onderhandelingen. Ik noem de impact van het pakket op het Nederlandse beleid en de vraag hoe je omgaat met solidariteit en een sociaal klimaatfonds. Dat zijn allemaal thema's waarover de onderhandelingen nog enorm in beweging zijn. Hoe groot de impact is op de Nederlandse situatie en een eventuele aanpassing van het klimaatbeleid, is afhankelijk van de uiteindelijke uitkomst daarvan. Ik zal ook hier, voor zover we dat nog niet doen, in de stand-van-zakenbrief proberen nog beter te duiden wat de stand van zaken is van het speelveld en de inhoud van de voorstellen en wat dat betekent voor de Nederlandse situatie. Ik geef daarbij wel de waarschuwing dat het soms ook voor mij nog onduidelijk is welke kant het compromis op beweegt. Dus het zal niet op elk onderwerp altijd even concreet kunnen worden, maar wij doen ons best om u in die stand-van-zakenbrieven een zo goed mogelijk update te geven.

Een specifieke vraag van de heer Thijssen ging over het taxonomievoorstel. Daar hebben we veel over gesproken: het voorstel om de regels rondom financiering voor gas en kernenergie aan te passen. Daarvoor ligt nu een pakketvoor-

stel van de Europese Commissie. Ik denk dat mijn brief, die volgens mij vanochtend naar de Kamer is verstuurd, ook wel duidelijk maakt dat Nederland niet heel tevreden is over het uiteindelijke pakketvoorstel dat de Commissie heeft neergelegd. Aardgas is in de taxonomie opgenomen. Daar zijn wij het hier volgens mij collectief mee oneens. Wij hebben echt meerdere pogingen gedaan om het eruit te krijgen. Kernenergie is er wel in opgenomen. Dat was de andere opdracht van de Kamer. Dat is dus positief, maar wij hebben ook een aantal kritische reflecties met de Commissie gedeeld, die helaas niet tot een aanpassing van het commissievoorstel hebben geleid.

Voor mij is nu de ingewikkelde afweging of ik bezwaar ga maken. Ik hoef namelijk niet actief in te stemmen omdat het een delegated act is, maar ik moet wel actief bezwaar maken als ik dat zou willen doen. Dat heeft alleen zin als een gekwalificeerde meerderheid van de lidstaten dit taxonomievoorstel afwijst. Ik heb de afgelopen weken gekeken of er zo'n gekwalificeerde meerderheid te maken is. Die is er niet, omdat eigenlijk alle landen hun credits in deze onderhandelingen willen inzetten op andere thema's die binnen het "Fit for 55"-pakket nog spelen. Dat is uiteindelijk ook de pragmatische afweging die ik heb gemaakt. Ook als ik dit debat weer beluister, zal ik de komende tijd mijn inzet vooral richten op het aanscherpen van de hernieuwbare energierichtlijn, de energiebesparingsrichtlijn en aanpassing van de ETS-beprijzing en het Social Climate Fund, zodat dat beter aansluit bij het Nederlandse beleid. Ik zal wel bij de behandeling van het taxonomievoorstel nog een verklaring afleggen om daarin nogmaals de bezwaren van de het Nederlandse parlement aan de Commissie en andere lidstaten kenbaar te maken.

De heer Thijssen (PvdA):

Dank aan de minister voor deze uitgebreide update. Jammer dat er niet een gekwalificeerde meerderheid kan zijn om deze taxonomie te verwerpen en te gaan voor een taxonomie met een amber category, of gas er überhaupt helemaal uit te laten, dat lijkt me ook goed, maar dat zou dan het compromis zijn. Ik snap dan alleen niet waarom de minister niet gewoon niet alleen een verklaring kan afgeven maar gewoon kan zeggen: het maakt blijkbaar toch niet uit, dus dan kunnen we tegenstemmen. Dan kunnen we heel duidelijk afgeven dat wat Nederland betreft gas niet groen is.

Minister Jetten:

Ik heb ook serieus overwogen om dat op die manier te doen. Alleen, door mijn consultatie bij een aantal andere lidstaten is het mij wel duidelijk geworden dat als ik dat ga doen, ik dan echt een stukje van de credits die we nu aan het opbouwen zijn verlies en daarmee ook landen minder makkelijk achter andere voorstellen krijg. Dat is de moeilijke afweging die heb moeten maken. Ik zal wel ook in mijn verklaring weer wijzen op de mogelijkheid van die amber-categorieën, omdat ook Spanje daar actief voorstander van is. Ik hoop dat dat over een aantal jaren bij de structurele herziening van de taxonomie alsnog kansrijk is.

De voorzitter:

Mevrouw Kröger nog een korte vraag.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

De brief die vanochtend binnenkwam, is natuurlijk een behoorlijk belangrijke brief. Dit is toch niet in lijn met wat wij als Kamer hebben uitgesproken, namelijk dat wat ons betreft een groene taxonomie waarin aardgas wordt witgewassen of groengewassen niet acceptabel is. Dus ik begrijp niet van de minister dat hij nu eigenlijk zegt: ik kon geen medestanders vinden, dus ik ga er maar mee akkoord. Dat is toch geen manier van staan voor de groene politiek die we nodig hebben?

Minister **Jetten**:

De Kamer heeft mij ten aanzien van het taxonomievoorstel met een dubbele opdracht op pad gestuurd, namelijk: verzet je tegen aardgas in de taxonomie; daar was ik het ook zeer mee eens. En zorg ervoor dat kernenergie wel in de taxonomie wordt opgenomen. De realiteit is dat de Commissie er een pakketvoorstel van heeft gemaakt. Dan probeer ik met de verklaring die we gaan afleggen aan beide moties uitvoering te geven door kenbaar te maken hoe het Nederlandse parlement en ook het Nederlandse kabinet tegen dit taxonomievoorstel aankijkt.

De **voorzitter**:

Mevrouw Kröger, hier gaan we het even bij laten. Dit is een tweeminutendebat, niet een debat. Om een brief die vanochtend is binnengekomen uitgebreid te gaan bediscussieren komen er vast betere gelegenheden. We lopen nu al uit op het schema.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Voorzitter, dan de winstwaarschuwing aan de minister: dit wordt dan het onderwerp voor het debat vanavond, want ik vind dit echt een niet afdoend antwoord.

De **voorzitter**:

Meneer Van Raan nog? Met dezelfde waarschuwing?

De heer **Van Raan** (PvdD):

Ja, met dezelfde waarschuwing. Ik ga toch even in op wat de minister zegt. Hij zegt dat hij alleen staat, maar hij staat helemaal niet alleen. Het IAE zegt ook: aardgas, en eigenlijk elke fossiele brandstof, moet je in de grond laten. Hij heeft dus eigenlijk de hele wetenschap achter zich. Dus hij hoeft zich niet alleen te voelen. Voelt hij zich daardoor niet gesterkt?

Minister **Jetten**:

Daardoor is het ook des te teleurstellender dat dit taxonomievoorstel met aardgas erin er nog steeds ligt.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Gaat u verder.

Minister **Jetten**:

Vanavond hebben we een nieuw commissiedebat, voorzitter, dus het zal daar vast verder over gaan.

De **voorzitter**:

Kijk eens aan.

Minister **Jetten**:

Ten slotte de vraag van de heer Boucke over de gratis rechten. In mijn gesprekken met verschillende collega's wijs ik op de Nederlandse inzet om die gratis rechten versneld af te bouwen. De laatste paar aangenomen Kamermoties helpen mij daar ook bij. Ik zal in de volgende stand-van-zakenbrief aangeven hoe daarop wordt gereageerd.

Voorzitter, dan de moties. De motie van mevrouw Kröger en de heren Thijssen en Van Raan op stuk nr. 3380 vraagt om een impactassessment van de richtlijn voor hernieuwbare energie en de richtlijn voor energiebesparing. Ik wil ook graag meer ambitie op beide onderwerpen, maar de Commissie heeft het Europees Parlement en de lidstaten verzocht om de onderhandelingen hierover zo snel mogelijk af te ronden. Ik denk dat het belangrijk is om dit onder het Franse voorzitterschap te doen. Een nieuw impactassessment zou die onderhandelingen denk ik onnodig vertragen. Er is al wel een evaluatiebepaling in het Commissievoorstel opgenomen, die het gemakkelijk maakt om doelstellingen en maatregelen op te hogen. Ik zou me er dan voor willen inzetten dat die evaluatie snel wordt uitgevoerd. Dan kijken we hoe we een en ander naar boven kunnen bijstellen. Voor nu ontraad ik deze motie, omdat ik wil dat deze twee voorstellen zo snel mogelijk worden aangenomen door de Energieraad.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Volgens mij wordt dat impactassessment al gedaan. Het wordt gedaan in het licht van de crisis in Oekraïne en het feit dat we snel af moeten van Russische fossiele import. Het zou toch heel raar zijn om, in het licht van de hele energiecrisis die gaande is, nu niet heel kritisch te kijken naar de doelen op hernieuwbare energie en energiebesparing. Dat is wat deze motie vraagt. Het is iets wat deels al in Europa speelt en waarvan ik hoop dat deze minister, die een doel heeft van 60%, zich er keihard voor wil maken.

Minister **Jetten**:

Ik zal in de afronding van de onderhandelingen over deze twee voorstellen natuurlijk blijven pleiten voor zo hoog mogelijke ambities daarin, maar ik wil ook dat we nog onder het Franse voorzitterschap stemmen over deze twee voorstellen, zodat ze worden aangenomen. Als dit gaat weglopen in de tijd, gaat de ambitie denk ik alleen maar naar beneden. Ik interpreteer uw dictum zo, dat ik het impactassessment afwacht en daarna de onderhandelingen weer moet voortzetten. Dan gaan we het niet redden voor de zomer. Als u mij oproept om ervoor te zorgen dat we met alle kennis van de Oekraïne-oorlog een zo hoog mogelijk resultaat uit twee deze onderhandelingen slepen, ga ik dat met liefde doen, maar als ik moet wachten totdat alle assessments af zijn, vind ik dat zonde van de tijd.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks):

Misschien om dit geharrewar ... Misschien kan de minister informeren hoe het staat met die impactassessments. Voor zover ik weet, zijn die gaande en gaat dat precies over de vraag hoe we versneld van fossiel af kunnen. Dat is de

context die de minister kan gebruiken om voor die hogere doelen te duwen.

Minister Jetten:

Als ik die impactassessments nuttig kan gebruiken, ga ik dat natuurlijk sowieso doen, maar mijn laatste stand van informatie is dat we waarschijnlijk eerder zullen stemmen over deze voorstellen dan dat alle impactassessments af zijn.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Minister Jetten:

De motie-Dassen op stuk nr. 3381 is ingetrokken.

De motie-Erkens/Bontenbal op stuk nr. 3382 gaat over paarse waterstof. Ik zie kansen voor paarse waterstof, omdat verschillende EU-lidstaten gaan opschalen in kernenergie en kerncentrales, die naast het leveren van continue energievoorziening ook waterstof kunnen produceren. Ik heb wel wat moeite met het dictum, omdat u specifiek verwijst naar de Renewable Energy Directive. Ik geef hetzelfde antwoord als het antwoord dat ik aan mevrouw Kröger gaf: ik wil dat we die RED-onderhandelingen zo snel mogelijk afronden. Misschien kunt dat stuk van uw dictum schrappen. Wat mij betreft kan ik dan pleiten voor het opnemen van paarse waterstof in de CO₂-vrije energiemix en in de opschaling van waterstof. We moeten dan wel uitkijken, omdat er ook nog doelen ten aanzien van waterstof in de industrie aan Nederland worden opgelegd. Dat neem ik daar dus in mee. Daar hadden we het ook in het commissie-debat over. Al u het dictum zou willen aanpassen, dan kan ik daarin meegaan.

De voorzitter:

Wij hebben hier een versie waarin dat al is gebeurd.

Minister Jetten:

Ah, oké.

De voorzitter:

Ik zie dat de heer Erkens dat bevestigt. Meneer Thijssen, gaat uw gang.

De heer Thijssen (PvdA):

Dan toch nog even een vraag over het daadwerkelijke verzoek. Het gaat erom paarse waterstof in te kunnen zetten voor een duurzame energiemix, niet voor CO₂-vrije elektriciteit. Dat is toch wel een heel belangrijk verschil, want als we nou niet alleen de taxonomie gaan vervuilen met kernenergie, maar ook wat duurzame energie is, dan gaat het wel heel snel de verkeerde kant op.

Minister Jetten:

Nee, vandaar ook mijn opmerking dat het gaat over de CO₂-vrije energiemix. Dat is ook de meest kansrijke route

om paarse waterstof de komende tijd in Europa maximaal te ondersteunen. Zo heb ik net richting de heer Erkens mijn interpretatie van deze motie gegeven: hoe is die kansrijk om ook paarse waterstof de komende tijd op te schalen?

De voorzitter:

Ik begrijp dat deze motie oordeel Kamer krijgt.

Minister Jetten:

Oordeel Kamer.

Dan de motie op stuk nr. 3383 van Grinwis, Boucke en De Groot ten aanzien van de energielabels. Minister De Jonge is hiermee bezig in de onderhandelingen. De motie sluit ook aan bij de inzet vanuit het ministerie voor Volkshuisvesting. Deze motie kan ik dus oordeel Kamer geven.

Dan de motie op stuk nr. 3384 van de heer Van Raan. Daarin wordt verzocht het IEA-advies mee te nemen in het "Fit for 55"-pakket en dat te herzien. De motie zelf ontraad ik, omdat dit vertragend zou zijn in de afronding van de onderhandelingen. Maar ik wil natuurlijk wel de meest recente rapporten van het Internationaal Energieagentschap en het IPCC gebruiken om de druk op die onderhandelingen op te voeren.

Dan de motie op stuk nr. 3385 van de heer Van Raan. Daarin wordt gevraagd om de IKC in 2022 niet uit te keren. Dat zijn reeds toegezegde subsidies aan een aantal energie-intensieve bedrijven in Nederland. Ik vind het geen goed bestuur als we die nu zouden intrekken. Daarom ontraad ik deze motie.

Tot slot de motie op stuk nr. 3386 van de heer Van Raan. Daarin wordt verzocht de IKC ETS vanaf volgend begrotingsjaar af te schaffen. Begin volgende week komt een brief naar de Tweede Kamer over de IKC. Ik zou de suggestie willen doen om de motie even aan te houden tot die brief er ligt. Anders ontraad ik ook deze motie.

De heer Van Raan (PvdD):

Ik zal de motie op stuk nr. 3385 intrekken en de motie op stuk nr. 3386 even aanhouden.

De voorzitter:

Aangezien de motie-Van Raan (22112, nr. 3385) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Op verzoek van de heer Van Raan stel ik voor zijn motie (22112, nr. 3386) aan te houden.

Daartoe wordt besloten.

De voorzitter:

Ik dank u zeer.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Dan is hiermee een einde gekomen aan dit tweeminutendebat. Ik schors voor enkele ogenblikken en dan gaan we verder met dezelfde minister over Waterstof. We gaan ook door met ongeveer dezelfde sprekers, dus wat mij betreft kunnen we ook meteen door. Is dat wat u betreft ook akkoord? Dan gaan we dat doen. Dan heropen ik de vergadering ook meteen. Hup, laat de bel maar luiden.